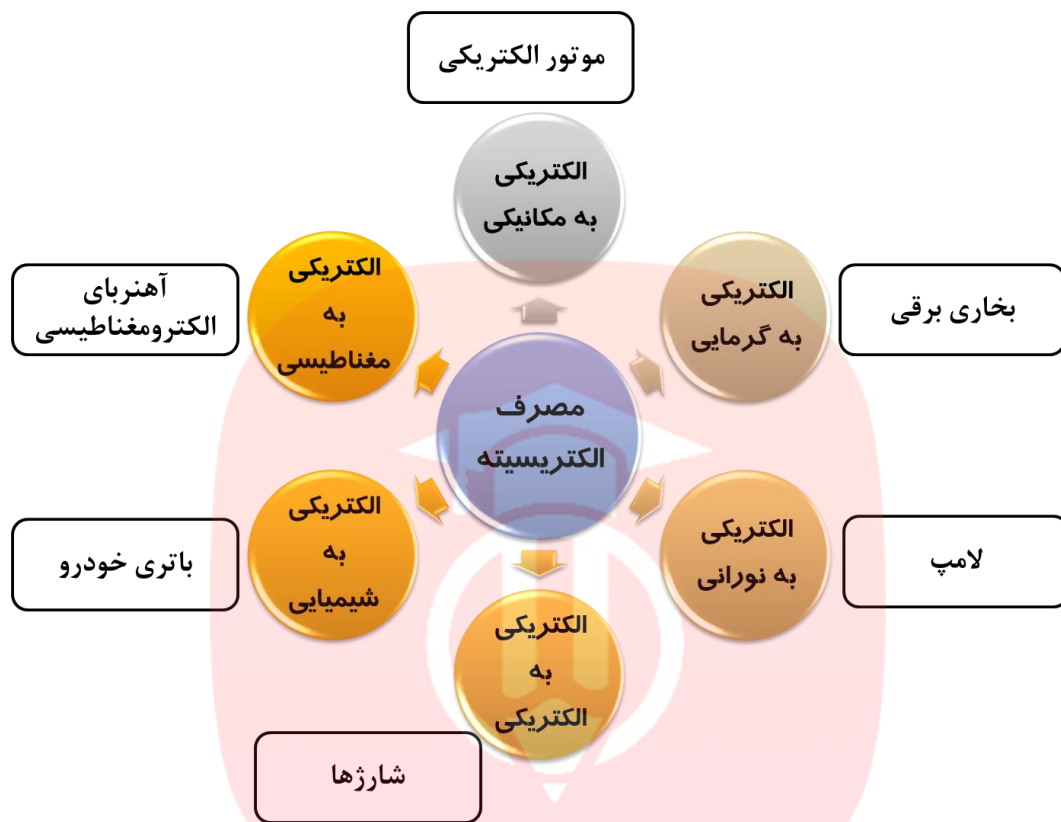
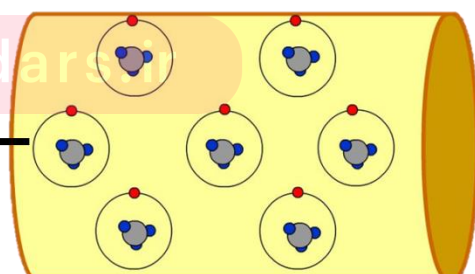

مصارف الکتریسته :

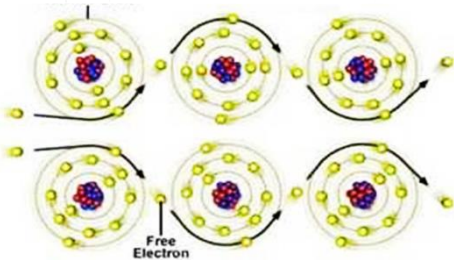

الکتریسته :

- همه مواد از مولکول ساخته شده
- مولکول از اتم ساخته شده
- اتم دارای دو بخش هسته و الکترون است

سیم برق

تعریف الکترون آزاد : الکترون های مدار آخر اتم که بوسیله ی انرژی خارجی از مدار خارج می شوند را الکترون آزاد می گویند .

چگونگی ایجاد جریان الکتریکی در درون یک سیم :

حرکت الکترون های آزاد در یک جهت خاص در درون یک سیم فلزی باعث ایجاد جریان الکتریکی در آن سیم می شود .

عبور جریان الکتریکی از مدار

مراحل تولید انرژی الکتریکی ، انتقال و توزیع آن :

- ✓ تولید : در نیروگاه ، مولد الکتریکی برق تولید می کند
- ✓ انتقال : برق بوسیله دکل ها به شهر منتقل می شود
- ✓ توزیع : پس از کاهش ولتاژ ، بوسیله تیرهای برق یا کابل های زیرزمینی ، میان مراکز مصرف توزیع می شود

وسایل الکتریکی :

- ✓ با برق متناوب شهری (AC) کار می کنند . (برق ۲۲۰ ولت)
- ✓ اتو ، چرخ گوشت ، پنکه و ...

گروه آموزشی عصر

وسایل الکترونیکی :

- ✓ با برق مستقیم (DC) کار می کنند . (کمتر از ۲۴ ولت)
- ✓ دوربین فیلم برداری ، تلویزیون ، ویدیو سی دی و ...

قطعات تشکیل دهنده وسایل الکترونیکی :

مقاومت ، خازن ، سلف ، دیود ، ترانزیستور و آی سی که روی « بُرد » مخصوص نصب می کنند .

تأمین جریان برق مستقیم:

جریان برق مستقیم توسط باتری تأمین می شود و یا مبدل ها جریان برق متناوب را به جریان برق مستقیم تبدیل می کنند

کمیت های الکتریکی و واحد اندازه گیری آن ها:

دستگاه اندازه گیری	واحد کمیت های الکتریکی		کمیت	
	علامت	نام	علامت	نام
ولت سنج	v	ولت	V یا E	ولتاژ (اختلاف پتانسیل)
آمپر سنج	A	آمپر	I	شدت جریان الکتریکی
اُهم سنج	Ω	اُهم	R	مقاومت الکتریکی

واحد کمیت → کمیت

ولت (V) → ولتاژ یا اختلاف پتانسیل (V)

آمپر (A) → شدت جریان الکتریکی (I)

اُهم (Ω) → مقاومت الکتریکی (R)

کهنتمه: برای راحتی کار از علامت های قراردادی استفاده می کنند، مثلاً:

$V=3V$ (یعنی اختلاف پتانسیل مساوی ۳ ولت است)

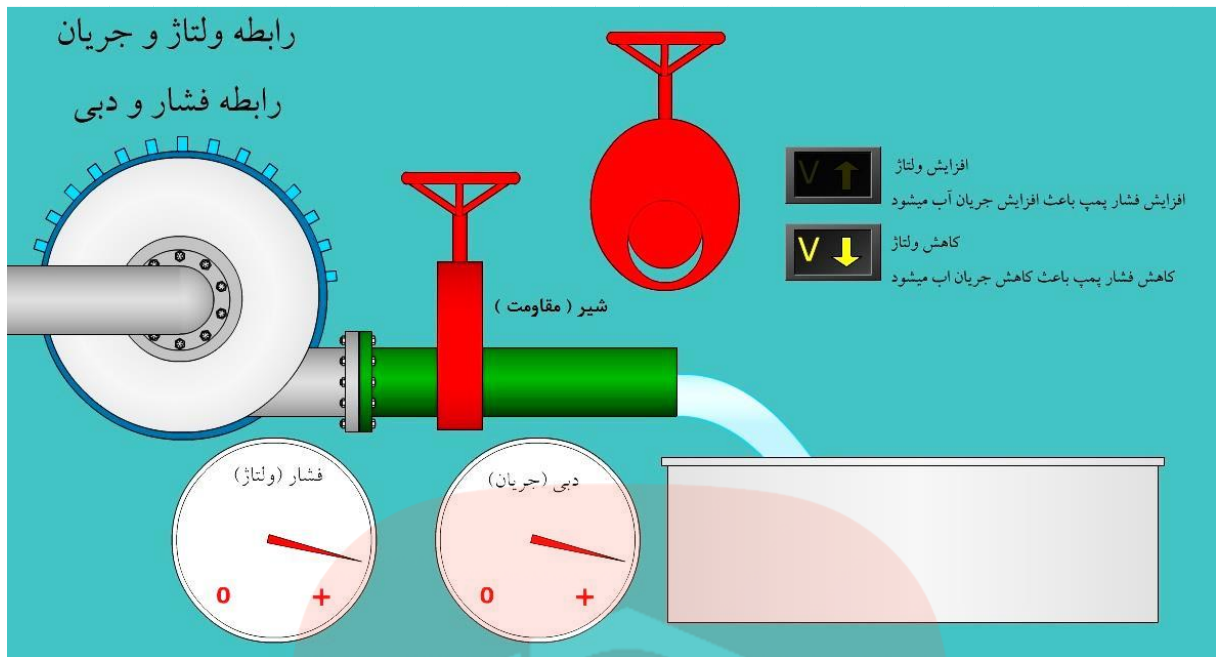
$I=5A$ (یعنی شدت جریان الکتریکی مساوی ۵ آمپر است)

$R=60\Omega$ (یعنی مقاومت الکتریکی مساوی ۶۰ اُهم است)

کهنتمه: از طریق مالتی متر عقربه ای و دیجیتال می توان هر سه کمیت را اندازه گیری کرد.

رابطه بین مقاومت (R)، ولتاژ (V) و جریان الکتریکی (I): $R = \frac{V}{I} \rightarrow V=RI$

کهنه:

$$R = \frac{V}{I}$$

هرچه مقاومت \downarrow ، ولتاژ \uparrow و در نتیجه جریان \uparrow

هرچه مقاومت \uparrow ، ولتاژ \downarrow و در نتیجه جریان \downarrow

مثال:

اگر از یک لامپ رشته ای که با برق شهر (۲۲۰ ولت) کار می کند ، جریان ۰/۴۵ آمپر عبور کند مقدار مقاومت اهمی آن چقدر است ؟

$$R = \frac{V}{I} = \frac{220}{0.45} = 488 \Omega$$

تعریف توان: میزان مصرف یا تولید انرژی الکتریکی بر حسب توان الکتریکی بیان می شود که آن را با حرف P نشان می دهند و واحد آن وات (W) است .

$$P = V \cdot I$$

کهنه: رابطه بین توان (P) ، ولتاژ (V) و جریان الکتریکی (I) :

www.my-dars.ir

مثال:

از یک مقاومت ۱۰ اهمی ، جریانی برابر با ۲ آمپر عبور می کند. چه مقدار توان در این مقاومت تلف می شود؟

روش دوم:

$$P = RI^2$$

$$P = R \cdot I^2$$

$$P = \frac{V^2}{R}$$

$$P = 10 \times (2)^2 = 10 \times 4 = 40 \text{ W}$$

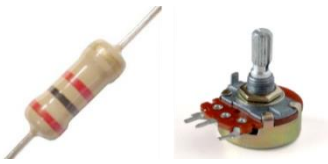
روش اول:

$$R = \frac{V}{I} \Rightarrow 10 = \frac{V}{2} \Rightarrow V = 20 \text{ v}$$

$$P = V \cdot I \Rightarrow P = 20 \times 2 \Rightarrow P = 40 \text{ W}$$

تعریف مقاومت : هر قطعه ای که در مسیر عبور الکترون ها قرار می گیرد و باعث گردد که الکترون های کمتری از

مدار عبور کند مقاومت نامیده می شود .

کهنتمه: کار اصلی مقاومت ها ، کنترل مقدار ولتاژ و جریان است .

کهنتمه: مقاومت ها به دو صورت ثابت و متغیر ساخته می شود .

کهنتمه: کربن به علت مقاومت الکتریکی زیار ماده ی اصلی بیش تر مقاومت های

مورد استفاده در مدارهای الکترونیکی می باشد

کهنتمه: واحد اندازه گیری مقاومت های الکتریکی اهم (Ω) است

کهنتمه:

$1M\Omega = 1000K\Omega$
 $1K\Omega = 1000\Omega$
 $1M\Omega = 1000000\Omega$

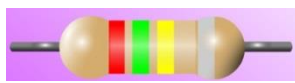
مثال : در یک مقاومت الکتریکی $18K\Omega$ چند Ω است ؟

کیلو اهم	اهم
$18K\Omega$? Ω
$1K\Omega$	1000Ω

$$\frac{18 \times 1000}{1} = 18000 \Omega$$

مثال : در یک مقاومت الکتریکی $26M\Omega$ چند $K\Omega$ است ؟

کیلو اهم	مگا اهم
? $K\Omega$	$26M\Omega$
$1000K\Omega$	$1M\Omega$

$$\frac{26 \times 1000}{1} = 26000 k\Omega$$

رنگ	نوار اول	نوار دوم	نوار سوم	نوار چهارم
سیاه	۰	۰	-	-
قهوه ای	۱	۱	$\times 10$	$\pm 1\%$
قرمز	۲	۲	$\times 100$	$\pm 2\%$
نارنجی	۳	۳	$\times 1000$	
زرد	۴	۴	$\times 10000$	
سبز	۵	۵	$\times 100000$	
آبی	۶	۶	$\times 1000000$	
بنفش	۷	۷	$\times 10^7$	
خاکستری	۸	۸	$\times 10^8$	
سفید	۹	۹	$\times 10^9$	
طلایی	-	-	$\div 10$	$\pm 5\%$
نقره ای	-	-	$\div 100$	$\pm 10\%$

سقفز سایخس

تشخیص مقدار مقاومت با استفاده از نوارهای رنگی :

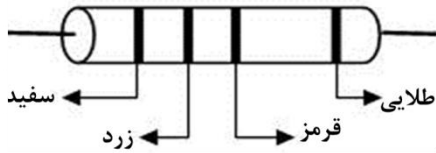
۱ - نوار اول ← عدد

۲ - نوار دوم ← عدد

۳ - نوار سوم ← ضرب

۴ - نوار چهارم ← درصد خطا

مثال :

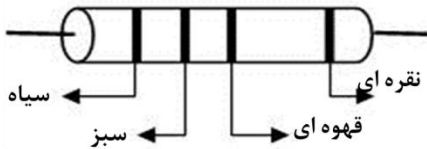

با توجه به جدول کدهای رنگی مقدار مقاومت زیر را بر حسب کیلو اهم تعیین کنید ؟

$$94 \times 100 = 9400 \Omega \pm 5\%$$

$$9400 \div 1000 = 9.4K\Omega \pm 5\%$$

مثال :

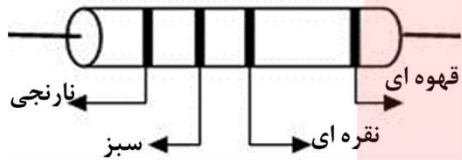

با توجه به جدول کدهای رنگی مقدار مقاومت زیر را بر حسب کیلو اهم تعیین کنید ؟

$$5 \times 10 = 50 \Omega \pm 10\%$$

$$50 \div 1000 = 0.05K\Omega \pm 10\%$$

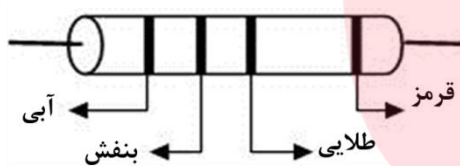
مثال :

با توجه به جدول کدهای رنگی مقدار مقاومت زیر را بر حسب اهم تعیین کنید ؟

$$35 \div 100 = 0.35 \Omega \pm 1\%$$

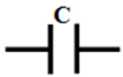
مثال :

با توجه به جدول کدهای رنگی مقدار مقاومت زیر را بر حسب اهم تعیین کنید ؟

$$47 \div 10 = 4.7 \Omega \pm 2\%$$

خازن :

خازن های عدسی

کهنه: کار اصلی خازن ذخیره انرژی می باشد.

کهنه: خازن ها در انواع : خازن های الکترولیتی ، عدسی ، ورقه ای ، میکا و ...

موجود هستند

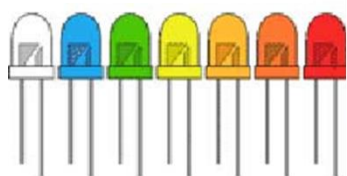
کهنه: واحد اندازه گیری خازن ، فاراد (F) می باشد . www.my

کهنه: ظرفیت خازن ها بیشتر بر حسب میکروفاراد (μF) و نانوفاراد (nF) بیان می

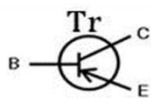
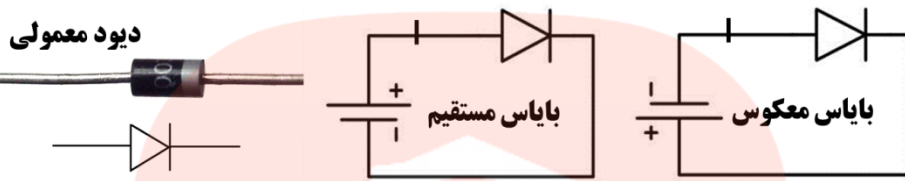
شود (هر میکروفاراد = 1000 نانوفاراد می باشد)

اندازه	نام
0/001	m میلی
0/000001	μ میکرو
0/00000001	n نانو

دیوهای نورانی

نماد مداری و ساختمان داخلی LED

ترانزیستور

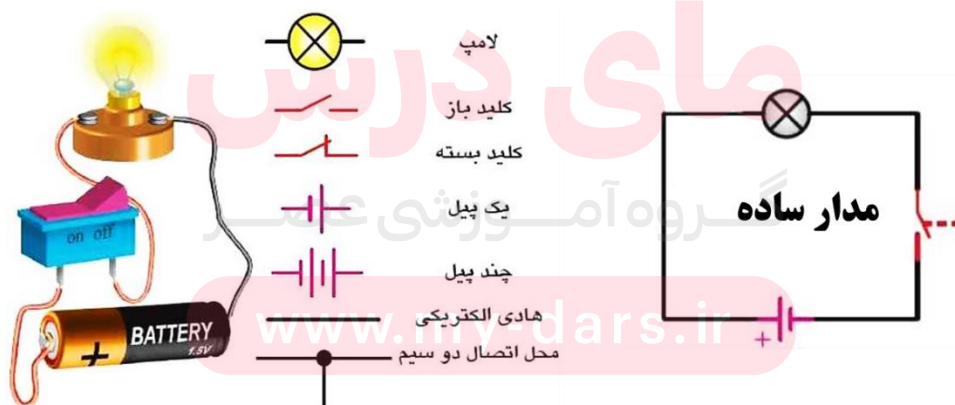
- ✓ ترانزیستور دارای سه پایه ی امیتر «E»، کلکتور «C» و بیس «B» می باشد
- ✓ وظیفه ی اصلی ترانزیستورها، تقویت ولتاژ و جریان و به عنوان کلید قطع و اشبا .

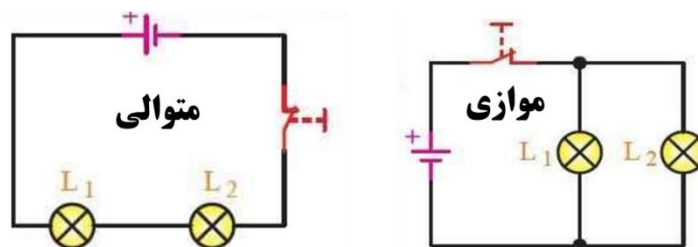
مدار مجتمع یا IC:

- ✓ این قطعه از تعداد زیادی مقاومت، خازن، دیود و ترانزیستور ساخته شده است
- ✓ نکته سیزده: مواد سازنده ی IC سیلیکون است.

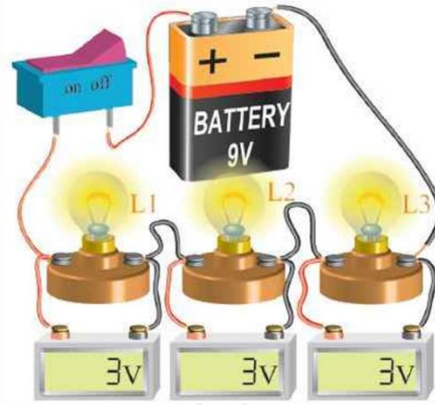
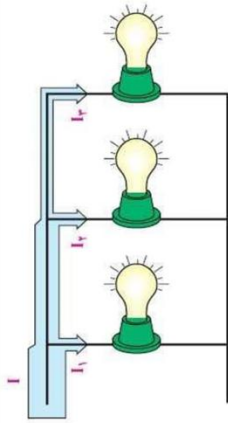
آشنایی با مدار الکتریکی:

آشنایی با مدارهای الکتریکی سری (متوالی) و موازی:

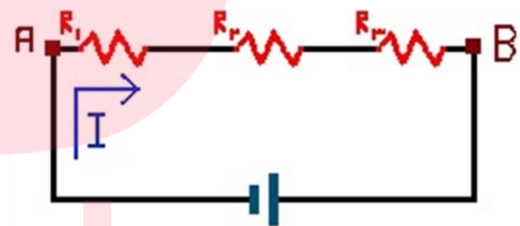
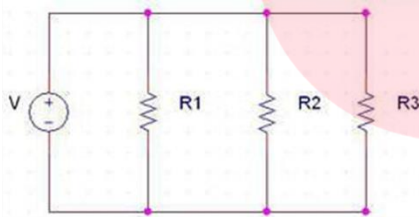
مقدار ولتاژ و شدت جریان در حالت موازی و متوالی :

حالت موازی :
ولتاژ کل با ولتاژ لامپ ها برابر است
 $V=V_1=V_2=V_3$
مقدار جریان کل بر تعداد لامپ ها تقسیم می شود
 $I=I_1+I_2+I_3$

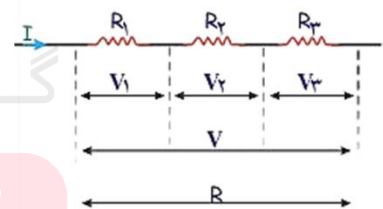
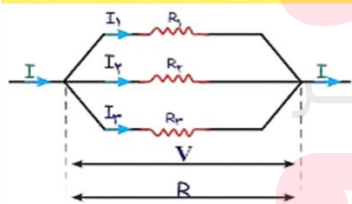
حالت متوالی :
مقدار ولتاژ کل بر تعداد لامپ ها تقسیم می شود
 $V=V_1+V_2+V_3$
جریان کل با جریان لامپ ها برابر است
 $I=I_1=I_2=I_3$

اتصال مقاومت ها بطور سری و موازی :

$$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots + \frac{1}{R_n}$$

$$R_T = R_1 + R_2 + \dots + R_n$$

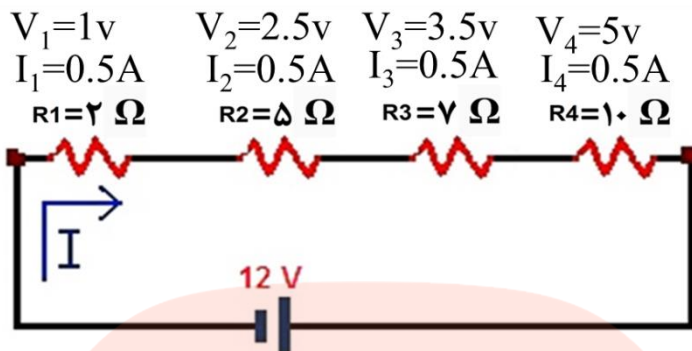

حالت موازی :
ولتاژ کل با ولتاژ مقاومتها برابر است
 $V=V_1=V_2=V_3$
مقدار جریان کل بر تعداد مقاومت ها تقسیم می شود
 $I=I_1+I_2+I_3$

حالت متوالی :
مقدار ولتاژ کل بر تعداد مقاومت ها تقسیم می شود
 $V=V_1+V_2+V_3$
جریان کل با جریان مقاومتها برابر است
 $I=I_1=I_2=I_3$

مثال :

چهار مقاومت به اهم های ۱۰ - ۷ - ۵ - ۲ به یک منبع ولتاژ ۱۲ ولت به شکل سری بسته شده اند . مقدار مقاومت کل مدار و جریان موجود در آن و ولتاژ هر مقاومت را حساب کنید.

$R_T = R_1 + R_2 + \dots + R_n$

$R = \frac{V}{I} \Rightarrow 24 = \frac{12}{I} \Rightarrow I = 0.5A$

کل $R = 2 + 5 + 7 + 10 = 24\ \Omega$

$I = I_1 = I_2 = I_3 = I_4$

کل $R = 24\ \Omega$

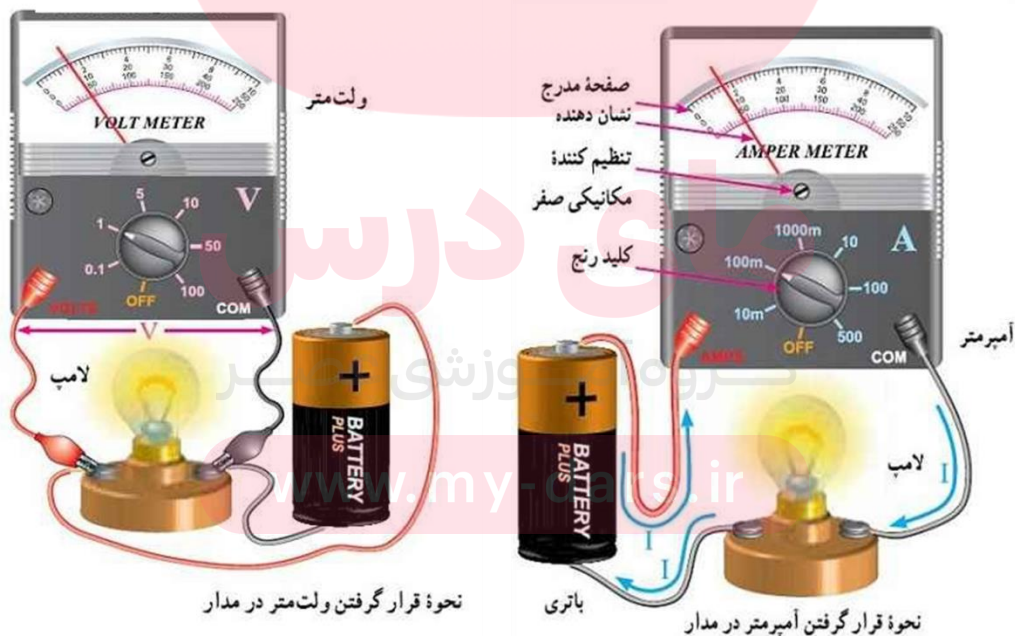
$V = V_1 + V_2 + V_3 + V_4$

کل $V = 12v$

کل $I = ?$

$R = \frac{V}{I} \Rightarrow V = RI$

چگونگی اندازه گیری جریان و ولتاژ در مدار های الکتریکی

نکته: آمپرسنج باید به صورت متوالی در مدار قرار گیرد و ولت سنج به صورت موازی

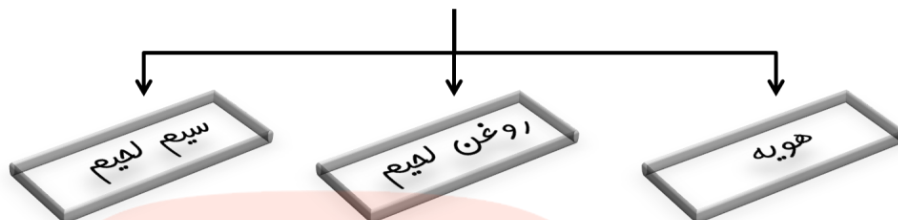
تعریف لحیم کاری : اتصال دو قطعه فلز نازک به یکدیگر بوسیله ی سیم لحیم (

آلیاژی از قلع و سرب) را لحیم کاری می گویند.

کهنه: در لحیم کاری، سیم لحیم به وسیله ی گرمای ی هویه ذوب شده و دو نقطه به هم وصل می شود.

کهنه: لحیم کاری در بسیاری از صنایع به خصوص صنعت الکترونیک کاربرد فراوان دارد.

ابزارهای لحیم کاری

هویه:

- ✓ برای گرم کردن محل لحیم کاری از وسیله ای به نام هویه استفاده می شود. انواع هویه:
- ✓ هویه ی دستی: برای داغ کردن این هویه، از شعله ی چراغ کوره ای استفاده می شود
- ✓ هویه ی برقی: برای داغ کردن آن از انرژی الکتریکی استفاده می شود.

روغن لحیم:

- ✓ برای تمیز کردن محل لحیم کاری و انجام بهتر لحیم کاری از روغن لحیم استفاده می شود
- ✓ هنگامی که روغن لحیم در محل لحیم کاری مالیده شود در اثر حرارت هویه ذوب می گردد و اکسید فلز را در خود حل می کند و سطح لحیم کاری را تمیز می نماید

سیم لحیم:

- ✓ انواع مختلفی دارد. این سیم بسیار نرم است و جنس آن از قلع و سرب است که با نسبت ۵۰ درصد با هم آلیاژ شده اند.
- ✓ نوعی از سیم های لحیم، خود دارای روغن لحیم است که در صورت استفاده از آن به روغن لحیم نیازی نیست.

مراحل لحیم کاری:

- ۱ سیم لحیم باید متناسب با جنس کار انتخاب شود.
- ۲ محل اتصال دو قطعه فلز را تمیز کنید.
- ۳ محل اتصال را به روغن لحیم آغشته کنید.
- ۴ دو قطعه ی مورد نظر را در کنار یا روی هم بگذارید.
- ۵ هویه را گرم و آن را لحیم اندود کنید.
- ۶ با قرار دادن هویه در کنار محل اتصال، عمل لحیم کاری را انجام دهید

نکات ایمنی در لحیم کاری:

- ✓ از شوخی کردن پرهیز کنید .
- ✓ سیم هویه ی برقی ، سالم و بدون عیب باشد .
- ✓ هرگز هویه ی داغ را روی میز چوبی یا جایی که احتمال آتش سوزی دارد ، قرار ندهید .
- ✓ نوک هویه ی داغ را داخل روغن لحیم فرو نبرید، زیر گازهایی که از آن متصاعد می شوند ، سمی اند .
- ✓ برای نگه داشتن قطعه ی کار هنگام لحیم کاری از انبردست استفاده کنید .

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir